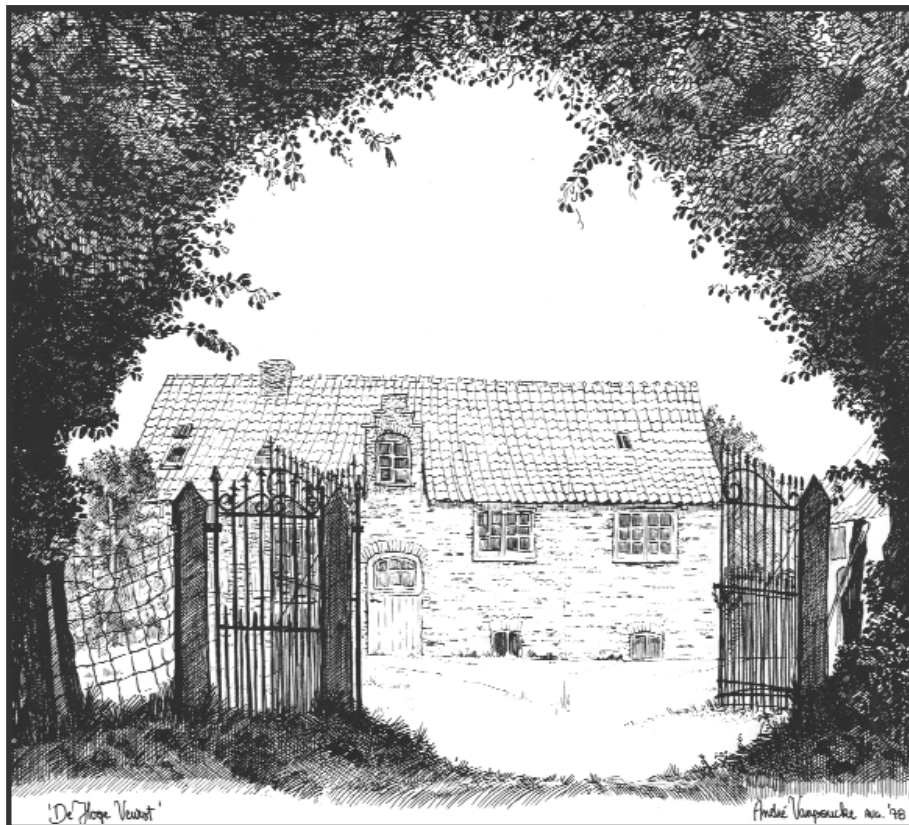

Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek

België - Belgique
P.B.
8610 Kortemark
P 508209

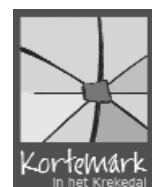

MEDEDELINGEN

Afgiftekantoor: 8610 Kortemark
jaargang 31, 2012, nr. 2 - verschijnt viermaandelijks
Verantw. uitgever: Wim Dedeyster, Elflijnenlaan 3, 8610 Handzame

Met steun van de
Vlaamse overheid

VCGH

Elflijnenlaan 3

B-8610 Handzame

Documentatiecentrum van Familiekunde Vlaanderen vzw

Tel. 051 56 74 79

PR. BE33 0001 5798 8546

www.vcgh.be

E-mail: vcgh@scarlet.be

O p e n i n g s t i j d e n

maandag t/m vrijdag

9 - 12 uur / 13 - 17 uur

Tekening cover:

Handzame, De Hoge Veurst: Andreas

Vanpoucke

Het centrum zal gesloten zijn:

maandag 06/08/2012 tot en met vrijdag 10/08/2012
woensdag 15/08/2012 tot en met vrijdag 17/08/2012
maandag 01/10/2012 tot en met vrijdag 05/10/2012

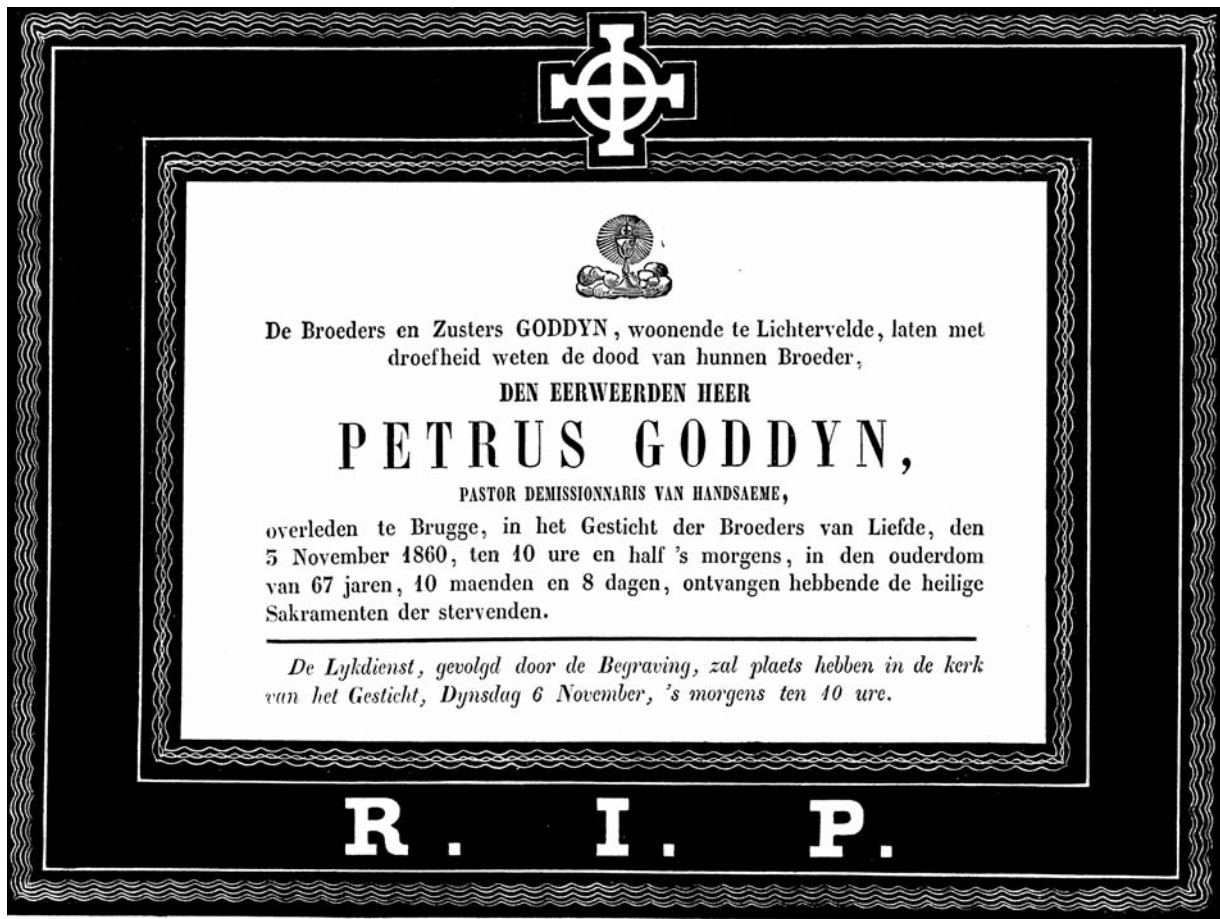
LEES IN DIT NUMMER :

Marcel Werbrouck	Petrus Goddyn pastoor demissionaris van Handzame	blz. 15
Georges Houvenaeghel	Kwartierstaat Vanhercke Irma Maria	blz. 18
Johan Roelstraete	Nieuwe uitgave "abc van de genealogie"	blz. 19
VCGH	Schenkeningen van rouwbrieven en bidprentjes	blz. 19
	Nieuwe uitgaven: Plattelandse en Appendantse registers	blz. 20
	Zaterdagopening	blz. 20

PETRUS GODDYN

pastoor demissionaris van Handzame

Bij het klasseren van overlijdensberichten in het Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek te Handzame trok volgend doodsbericht onze bijzondere aandacht:

Petrus Goddyn was de zoon van een landbouwersgezin-eigenaars in de Zwevezelestraat te Lichtervelde. In de volkstelling van 1814 staat dit gezin ingeschreven in de 2de sectie nr. 169 (1). Vader Ives Goddyn was toen 56 jaar en zijn echtgenote Marie-Jeanne Labens 55 jaar. Ze hadden drie dochters: Rosalia 24 jaar spinster, Theresia 21 jaar, Anastasia 18 jaar en vier zonen: Pierre 23 jaar student, Charles 16 jaar, Jacques 13 jaar en Jean 10 jaar. Pierre of Petrus was dus de oudste zoon en hij was niet voorbestemd om later de ouderlijke hoeve te leiden. Hij studeerde voor priester.

In 1834 werd Petrus Goddyn pastoor te Handzame, in opvolging van Joannes Dewilde die tot pastoor van Pittem was benoemd. Pastoor Petrus Goddyn is de stichter van het onderwijs in Edewalle.

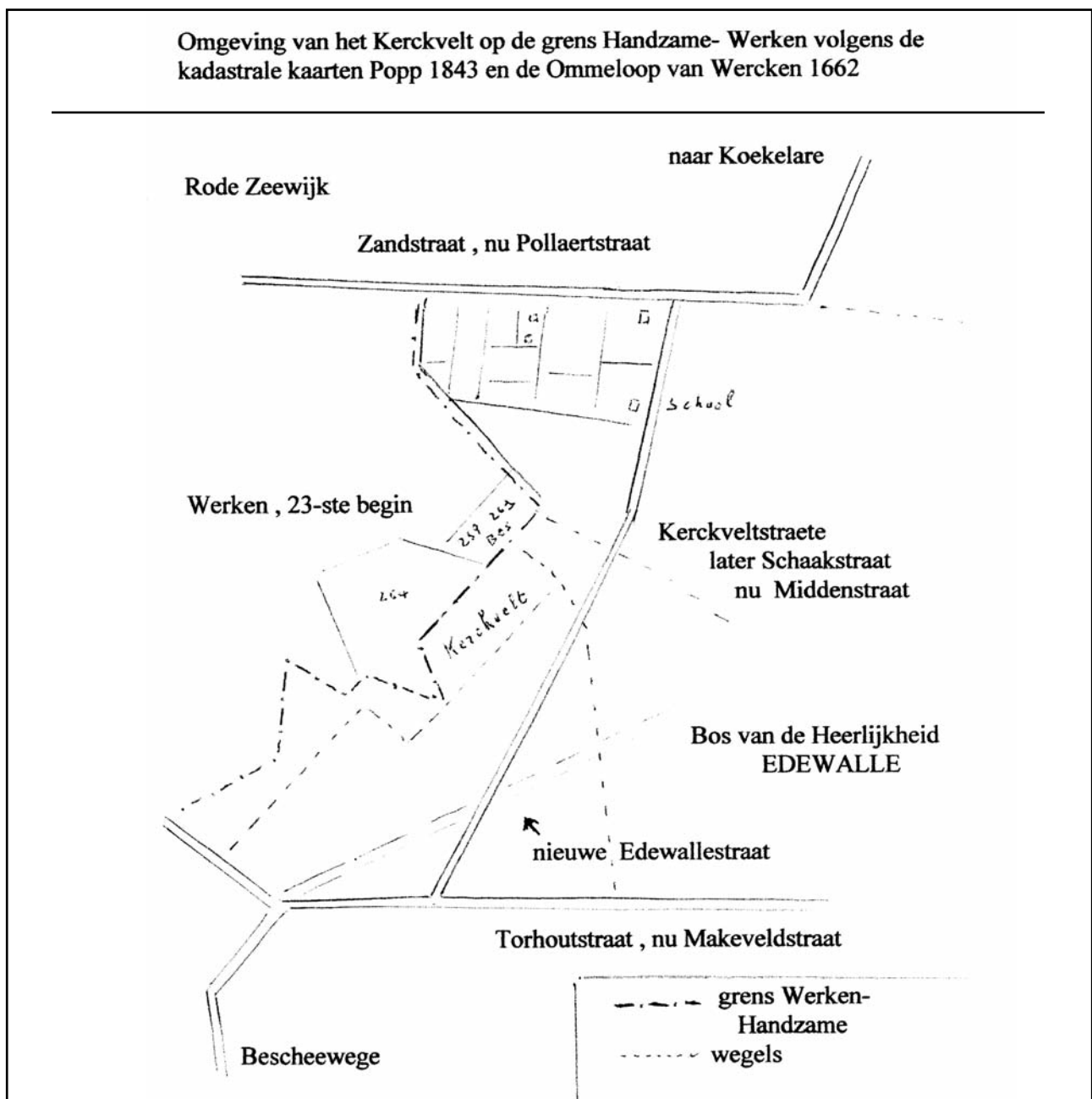
Tijdens de regering van Willem I van Oranje (1815-1830) werd gestreefd om het ontredderd onderwijs in Vlaanderen in te richten naar Nederlands model waarbij het Nederlands als voertaal in de plaats van het Frans kwam. De oprichting van de scholen werd gevraagd aan de gemeentebesturen. Dit stuitte op weerstand bij de clerus die vreesde dat via de Nederlandse leerboeken ook het calvinisme zijn intrede zou doen bij de Vlaamse jeugd. Als reactie zien we overal dat de geestelijkheid op hun parochies lagere scholen oprichten, het ontstaan van een net van het vrij katholiek onderwijs. In 1822 stichtte pastoor Dewilde van Handzame in de

huidige Edewallestraat een 'armenschool van Sint-Vincentius', het latere tehuis Sint-Jan de Deo.

In 1830 werd de vrijheid van onderwijs ingeschreven in de Belgische grondwet. De Kerk kreeg nu alle mogelijkheden om vrij en zelfstandig een net van katholiek onderwijs uit te bouwen.

Pastoor Goddyn was bekommerd over zijn parochianen in de uiterste noordhoek van zijn parochie: de inwoners van Bescheewege en de Edewallebossen. Zij leefden ver af van kerk en school en kregen nauwelijks godsdienstonderwijs. Hij kocht aan de Schaakstraat, thans het gedeelte Middenstraat, een perceel grond van 14 a 74 ca, en bouwde er een huis met een schoolzaal. De school werd geopend in september 1840 onder de benaming 'Arme School der H.H. Maria en Joseph' (2). De school stond nog op het grondgebied van de parochie Handzame maar tegen de Rode Zee dat grotendeels binnen de parochie Werken lag. Heel wat leerlingen waren dus geen parochianen van pastoor Goddyn.

Men kan zich afvragen waarom de school niet bij, maar zo ver van de meest bevolkte en kinderrijke wijk Bescheewege, het centrum van het oude Edewalle, werd gebouwd. Wanneer we oude kaarten van Handzame en Werken naast elkaar leggen komen we tot volgende aanneembare verklaring. In het denombrement van 1626 van de heerlijkheid Edewalle onder

jonker Silvester de Matanca, paalde de heerlijkheid op zijn westzijde aan *'Philips Ryckewaert met consoorten busch en de Kerckveltstraete'* (3). In de ommeloper van Werken van 1662 begint het 23ste begin 'west van het *Kerckvelt* toebehorende Philips Ryckewaert in de parochie van Handzame (4). Arts. 259-263: één gemet bos, oost aan het *Kerckvelt* in de prochie van Handzame. Art. 264: een groot stuk land van oosten 't *Kerckvelt* en 't *hofstedeken van de hoirs* Jan de Ruyttere in de prochie van Handzame. Het *Kerckvelt* behoorde noch bij de heerlijkheid Edewalle, noch bij de parochie Werken.

Het *Kerckvelt* en de iets hoger gelegen grote herenhoeve de Leemwal behoorden evenals de *Varenthouck* nabij de Ruidenberg bij het Ambacht van Zarren in het Vrije zoals in de documenten van 1323 e.a. staat beschreven (5). Deze *Kerckveltstraete* is de huidige Middenstraat en het *Kerckvelt* strekte zich van aan deze straat westwaarts tot op de grens met Werken, die hier zeer dicht aansluit met Edewalle. Zou het niet kunnen dat pastoor Goddyn van de kerk, eigenaar van dit *Kerckvelt*, een perceel grond bekwam tot het bouwen van zijn *Busschool*? Zowel de abdij Hemelsdale als de Onze-Lieve-Vrouwkerk van Brugge hadden hier vroeger eigendommen liggen.

De school werd gehouden door Cordula Victor, een geestelijke dochter, geboren te Lichtervelde op 16 januari 1794. Ze had reeds gedurende 21 jaar het beroep van schoolvrouw uitgeoefend in de arme school te Langemark. Vermoedelijk kenden pastoor Goddyn en Cordula Victor elkaar, ze waren beiden afkomstig van Lichtervelde, en heeft Goddyn haar kunnen overtuigen om de arme school van Langemark te verlaten om in zijn *Busschool* te komen lesgeven. Nauwelijks was zij begonnen school te houden of het aantal kinderen van Edewalle en Werken groeide zodanig aan dat pastoor Goddyn verplicht was een klaslokaal bij te bouwen en voor een hulponderwijzeres te zorgen.

Bij de bouw van de nieuwe school naast de kerk op Edewalle op last van baron Gillès de Pélichy, was Cordula stokoud geworden en verlaten door haar hulponderwijzeres. Zij hield dan ook op met schoolhouden en ging op 1 maart 1874 op rust op Handzame-Plaats bij de gezusters Vandaele waar ze op 1 september 1874 overleed (6).

Intussen had Petrus Goddyn te Handzame zijn zuster Anastasia ten grave gedragen. Zij was zijn jongste zuster, geboren te Lichtervelde in 1797 en gestorven te Handzame op 3 februari 1857. Anastasia was haar broer Petrus naar Handzame gevolgd als zijn huishoudster. Zij bleef ongehuwd (7).

Na 25 jaar trouwe dienst als pastoor van Handzame en zijn verdienstelijk ijveren voor het onderwijs op Edewalle, bekwam Petrus Goddyn in 1860 eervol ontslag. Hij trok zich terug in het Gesticht van de Broeders van Liefde te Brugge, waar hij op 3 november 1860 overleed in de ouderdom van 67 jaren 10 maanden en 8 dagen.

Voetnoten:

- (1) Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, afdeling Brugge: *Volkstelling 1814, deel XXXI*, Lichtervelde, pp.162-163.
- (2) DESCHREVEL, A.: *Geschiedkundige schets over Edewalle*, 1971, p. 19.
- (3) GILLIODTS-VAN SEVEREN, L.: *Coutumes des Pays et Comté de Flandre, tome sixième: Winendale*, Bruxelles 1893, pp. 111-113.
- (4) *Ommeloop van de prochie Werken 1662*, 23ste Beghin, pp. 487-488; artikels B 259 tot 264.
- (5) DEFLOU, K.: *Woordenboek der Toponymen van Westelijk Vlaanderen*, deel 16, p. 77.
- (6) DESCHREVEL, A.: *idem*, p. 19.
- (7) LAMON, J.: *Genealogische gegevens van elders geboren personen gestorven en/of begraven te Handzame*, p. 83, VCGH Handzame, 2009.

MARCEL WERBROUCK

16	Joannes VANHERCKE † Zande 22/04/1764	17	Jozefa Colobune VANDAMIE † Zande 16/05/1821 x Zande 26/03/1739	18	Guilielmus VANDEWYNGAERDE † Zevakote 24/05/1757 † Gistel 20/01/1805	19	Isabeau Therese ROOSE † Torhout 16/12/1754 † Zevakote 21/01/1826	20	Jan Baptist LAUWYCK † Oudekapelle 09/08/1746 † Zande 28/12/1824	21	Jeanne Francisca VERVENNE † Leke 10/12/1736 † Zande 19/03/1803	22	Engelbert LOMBAERT † Beerst 10/12/1756 † Leke 11/04/1714	23	Maria TAHON † Beerst 16/09/1764 † Koekelare 10/04/1815	24	Petrus VANDECASTEELE † Koekelare 23/01/1832 † Bovekerke 06/10/1751	25	Jeanne BRACQUEZ † Ezen 22/05/1755 † Koekelare 28/04/1794	26	Petrus CATRYSSSE † Aartrijke 16/07/1745 † Aartrijke 08/07/1799	27	Anna Francisca FARASIJN † Aartrijke 01/01/1751 † Brugge 08/10/1794	28	Joannes VANTYGHEM † Torhout 22/07/1814	29	Marie Jeanne STRUBBE † Torhout 18/05/1754 † Torhout 02/06/1817	30	Joannes Frans VANTOURNOUT † Westkerke 26/09/1761 † Koekelare 20/09/1821	31	Isabeau Therese HOSTE † Zedelgem 27/07/1767 † Koekelare 07/01/1848
x Zande 21/02/1741		x Zande 22/04/1764		x Beerst 16/03/1785		x Leke 10/10/1769		x Leke 10/10/1769		x Beerst 10/12/1756		x Koekelare 12/04/1772		x Aartrijke 20/04/1776		x Torhout 13/08/1778		x Westkerke 25/04/1788													
Jozef VANHERCKE		Joanna VANDEWYNGAERDE		Anna Therese LOMBAERT		Petrus VANDECASTEELE		Petrus CATRYSSSE		Coleta CATRYSSSE		Petrus VANTYGHEM		Jacoba VANTOURNOUT																	
° Zande 16/07/1783 † Zande 05/03/1865 x Zevakote 20/08/1806		° Zevakote 27/01/1781 † Zande 11/07/1855		° Beerst 02/12/1787 † Bredene 12/06/1871		° Koekelare 15/12/1787 † Eernegem 27/11/1860 x Eernegem 19/04/1815		° Aartrijke 04/02/1784 † Eernegem 30/04/1836		° Torhout 18/09/1796 † Koekelare 03/08/1828 x Koekelare 11/05/1824		° Zedelgem 10/09/1804 † Moere 14/02/1887																			
Joannes VANHERCKE		Suzane Sophia LAUWYCK		Philip Jacobus VANDECASTEELE		Philip Jacobus VANDECASTEELE		Louise VANDECASTEELE		Anna Therese VANTYGHEM																					
° Zande 26/03/1812 † Koekelare 23/01/1885		° Zande 16/02/1818 † Zande 17/06/1876		° Eernegem 08/11/1821 † Zevakote 10/07/1914		° Eernegem 19/04/1815		° Zande 24/06/1854 † Middelkerke 03/03/1927		° Koekelare 10/03/1825		° Koekelare 29/01/1851																			
x Zande 12/01/1844		x Zande 04/10/1880																													
Jozef VANHERCKE		Louise VANDECASTEELE																													
° Zande 25/01/1853 † Middelkerke 05/02/1923		° Zande 08/09/1886 † Oostende 18/11/1968		x Middelkerke 25-01-1928 Victor Edmond DAUW ° Varsenare 20-06-1882 † Middelkerke 06-05-1971		Irma Maria VANHERCKE		° Zande 24/06/1854 † Middelkerke 03/03/1927		x Middelkerke 25-01-1928 Victor Edmond DAUW ° Varsenare 20-06-1882 † Middelkerke 06-05-1971																					

abc van de genealogie

Van ons bestuurslid en secretaris Johan Roelstraete verscheen bij FARO een handig naslagwerk voor al wie zijn familiale erfgoed via een familiegeschiedenis wil onderzoeken, documenteren en beschikbaar stellen. Johan Roelstraete is een eminentie in de wereld van de Vlaamse en internationale genealogie en heraldiek en heeft reeds diverse toonaangevende publicaties met betrekking tot familiegeschiedenis op zijn naam. Het zopas verschenen *abc van de genealogie* (286 blz.) is een alfabetisch compendium waarin hij de kennis, en ervaring met betrekking tot de familiekunde die hij tijdens de voorbije decennia heeft opgedaan, nu in een overzichtelijk geheel toegankelijk maakt voor iedereen.

Met dit *abc van de genealogie* maakt Johan Roelstraete zijn kennis nu in een handig en erg volledig naslagwerk beschikbaar voor iedereen. Zowel de beginnende als de gevorderde genealoog vinden daarin op een toegankelijke wijze informatie over honderden termen (historische zoals 'leendenombrement', maar ook hedendaagse zoals 'mitochondriaal DNA'), uitleg bij beschikbare bronnen en hun bewaarplaats, webadressen van genealogische organisaties over heel de wereld en zeer uitvoerige verwijzingen naar beschikbare literatuur en websites.

Voor elke vraag die bij het werken aan een familiegeschiedenis kan opduiken, biedt dit *abc van de genealogie* een helder antwoord en een praktische verwijzing naar achterliggende bronnen en informatie.

Het abc van de genealogie kost 20 euro (excl. verzendkosten) en kan besteld worden bij Familiekunde Vlaanderen en bij FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed.

Schenken van bidprentjes en rouwbrieven

W. Maertens, Koekelare; J.P. Bouden, Diksmuide; N. Demeulenaere, Staden; W. Parret, Lichtervelde; H. Tanghe, Kortemark; R. Sioen, Ichtegem; E. Cassaert, Kortemark; F. Degraeve, Zedelgem; M. Degroote, Handzame; M. Tavernier, Kortemark; D. Ampe, Roeselare; M. Declair, Kortemark; R. Sinnaeve, Vichte; G. Maes, Merkem; D. Mattelaer, Tielt; M. Lowie, Kortemark; D. Demuynck, Kortemark; R. Deruyttere, Kortemark; D. Lambrecht, Kortemark;

Hartelijk dank!

Nieuwe publicaties VCGH

Plattelandse en Appendantse registers (geboorten, huwelijken, overlijdens) van volgende gemeenten:

Kortemark 1754-1788	€ 21,00
Beerst 1754-1794	€ 17,00
Woumen 1754-1794	€ 22,00
Esen 1754-1794	€ 19,00

prijzen te vermeerderen met eventuele verzendingskosten.

Deze uitgaven kunnen enkel verkregen worden door bestelling vooraf in het Centrum, via vcgh@scarlet.be of telefoon 051/56.74.79

zaterdagopening tot en met december 2012

04/08/2012	20/10/2012
18/08/2012	03/11/2012
01/09/2012	17/11/2012
15/09/2012	01/12/2012
06/10/2012	15/12/2012